

Geld verdienen met vruchtbaarheid

TEKST: HENDRIK VELDMAN, ACCON AVM

Binnen de melkveehouderij wordt al jaren gesproken over het verborgen rendement. Dit verborgen rendement kan het verschil maken tussen een hoog saldo (lage kostprijs) en een laag saldo (hoge kostprijs). Het is veelal moeilijk om inzicht te krijgen in dit verborgen rendement. In dit artikel gaan we kijken naar een onderdeel van de kostprijs, namelijk het verborgen rendement in de vruchtbaarheid.

Vruchtbaarheid is een ruim begrip. Wat kan directe verbetering hiervan daadwerkelijk opleveren? Als we kijken naar waar u uw geld aan uit geeft komen we een aantal dingen tegen. Veelal wordt direct gedacht aan de kosten voor inseminatie en dierenarts. Als u bijvoorbeeld de dierenarts inschakelt ter verbetering van de vruchtbaarheid, betekent dit in eerste instantie een extra, directe uitgave. Echter, deze uitgave gaat, als het goed is, ook resulteren in voordelen. Hoe komen deze dan terug en om welke concrete bedragen gaat het in uw situatie? Al met al zijn er nog al wat factoren die van invloed zijn en die u direct in de portemonnee raken. Tijd om dit eens integraal en overzichtelijk in beeld te brengen.

Als we spreken over vruchtbaarheid hebben we de beschikking over vele kengetallen. Laten we deze eens terugbrengen tot een viertal hoofdkengetallen: (1) de tussenkalftijd (TKT), (2) het aantal inseminaties per dracht, (3) de afkalfleeftijd van uw vaarzen (ALVA) en de gemiddelde leeftijd van uw melkgevende veestapel en direct daaraan verbonden (4) het vervangingspercentage op het bedrijf. Wanneer uw koeien ouder worden op uw bedrijf is het een logisch gevolg dat de dieren ook minder snel hoeven te worden vervangen zodat uw vervangingspercentage zal dalen. Veelal worden er in de literatuur grote bedragen gekoppeld aan verbeterde resultaten. Vaak is het dan de vraag of het terecht is om deze verbetering aan een specifiek kengetal toe te rekenen?

TKT

De tussenkalftijd (TKT) is een algemeen bekend kengetal waarbij de vraag al jaren luidt: wat is het optimum? Voorheen leerden we dat 1 kalf per jaar het streven moest zijn. Het betreft dan een lactatie van 305 dagen

Rekenvoorbeeld		
	Voor	Na
TKT (dagen)	430	390
Gem. leeftijd (jaar)	4,2	4,8
Verv%	31	27
Aantal inseminaties	2,2	1,8
Voordeel:	6.200 euro	

en 60 dagen droogstand. We kunnen ons afvragen of dit een gewenst optimum is. De periode rondom het afkalven, ook wel de transitieperiode genoemd, is ook de periode waarin de koe het meest kwetsbaar is. Wanneer we de relatie bekijken tussen het verkorten van de tussenkalftijd en de melkproductie per koe per dag, zien we dat bij het verkorten van de tussenkalftijd de melkproductie per koe per dag licht stijgt. Deze stijging verschilt per onderzoek, maar is minder hoog dan menig een denkt omdat een (nog) niet drachtige koe haar productie beter op peil houdt dan een drachtige koe. In het algemeen zien we echter wel een iets hogere dagproductie bij een kortere tussenkalftijd en dit betekent op kalenderjaarbasis een hogere melkproductie per aanwezige koe.

Een gevolg van het verkorten van de tussenkalftijd betekent niet alleen meer melk, maar ook meer geboorten in een jaar en dus meer kalveren. Een derde gevolg van het verkorten van de tussenkalftijd is dat meer

drachtigheden in meer afkalvingen resulteren. Meer drachtigheden vragen echter ook meer rietjes sperma en inseminatiehandelingen. De vraag is of dit dan ook in meer dierenartskosten vanwege de zorg rondom afkalven resulteert. U voelt wel aan dat hier een spanningsveld zit. Het is erg bedrijfsspecifiek en afhankelijk van de feiten en omstandigheden om te bepalen wat uw voordeel is van het verkorten van de tussenkalftijd. Door aan de genoemde verbanden een waarde toe te kennen, kunnen we dit berekenen.

Aantal inseminaties per dracht

Wanneer de vruchtbaarheidsomstandigheden verbeteren en dit resulteert in minder inseminaties per dracht, levert dit een besparing op in uitgaven voor de inseminator en het sperma. Maar hoe groot is die besparing voor u? Zijn uw laatste inseminaties altijd met een proefstier? Of gebeurt dit bij u door middel van natuurlijke dekking door de eigen stier? Wat zijn de kosten voor uw bedrijf? Wanneer u uw gemiddelde spermaprijs maal de verlaging van het gemiddeld aantal inseminaties doet kan dit een aanzienlijk bedrag opleveren.

Gemiddelde leeftijd veestapel

Binnen de gemiddelde leeftijd van de veestapel zien we grote verschillen. Uit de jaarstatistieken van CRV blijkt dat de 25 % bedrijven met de hoogste gemiddelde leeftijd op 6.11 jaar zitten en de bedrijven met de laagste gemiddelde leeftijd op 4.11 jaar zitten. Maar wat betekent dit grote verschil nu in de praktijk? Uit onderzoek blijkt dat de redenen van afvoer van bedrijven zeer divers zijn. Echter, vruchtbaarheid blijkt wel een van de voornaamste afvoerredenen te zijn. Bij een oudere veestapel blijkt een substantieel lager aandeel van de koeien afgevoerd te worden met vruchtbaarheid als afvoerreden.

Doordat er in totaal minder afvoer plaatsvindt op het bedrijf resulteert dit in een lager vervangingspercentage. Voor de insteek zijn daardoor minder vaarzen nodig. Wanneer een vaars moet worden opgefokt kost dat geld. Wanneer u hierop kunt besparen levert dit per jaar gemiddeld zo'n 1.250 euro per vaars op. Hierbij moeten we een spreiding aanhouden van 600 tot 1.800 euro,

Verborgen rendement kan het verschil maken tussen een hoog saldo en een laag saldo.

afhankelijk van de bedrijfssituatie (o.a. met betrekking tot voeraankoop en mestafzet). Deze besparingen zijn niet altijd direct merkbaar in uw portemonnee. Wat wel merkbaar is in diezelfde portemonnee is dat u minder dieren verkoopt en dus minder veeopbrengsten heeft. Naast minder afvoer worden er ook minder kalveren geboren, er zijn immers minder uitstootkoeien die wel een kalf brengen maar (vrij kort) daarna worden verkocht.

Afkalfleeftijd vaarzen

Een belangrijke factor in de discussie rond de afkalfleeftijd van vaarzen, is de voerefficiëntie van jongvee ten opzichte van oudere dieren. Bij oudere dieren wordt een groot deel voer de voerinput omgezet in melk, bij jongvee wordt dit alleen maar omgezet in groei. Op de afkalfleeftijd van uw vaarzen (ALVA) zijn verschillende factoren van invloed. Het begint bij een goede ontwikkeling in het eerste jaar. Hierin is van belang dat de mineralenhuishouding niet moet worden vergeten wanneer het jongvee geen krachtvoer meer krijgt. In deze periode wordt namelijk wel de basis gelegd voor het succes van bevruchting

op de inseminatieleeftijd. Cruciaal is de leeftijd van circa 8 maanden tot inseminatieleeftijd. In deze periode wordt de eicel ontwikkeld en wordt de basis gelegd voor succes bij inseminatie. Wanneer u er in slaagt om de afkalfleeftijd van uw vaarzen te verkorten met bijvoorbeeld enkele maanden, levert u dit niet alleen eerder melkproductie op, maar wordt ook de 'verliesgevende periode' waarin iedere hap ruwvoer slechts dient om in leven te blijven verkort.

Gesekst?

Om snel genetische vooruitgang te kunnen boeken wordt er ook wel gesproken over het toepassen van gesekst sperma op vaarzen zodat u verzekerd bent, voor 99,9 %, dat u een vaarskalf krijgt van de dieren waarvan u dat wilt. Wegen deze meerkosten echter ook op tegen de voordelen? Wanneer u het gesekste sperma toepast bij een selecte groep dieren die u vooraf heeft geselecteerd, kunt u goede vooruitgang boeken binnen uw veestapel. Wanneer u daarnaast ook nog gebruik maakt van dubbeldoelrassen of vleesrassen op de overige dieren kunt u de extra kosten voor het gesekste sperma

compenseren met de extra opbrengsten uit omzet en aanwas. Hierbij moet niet uit het oog worden verloren dat het bevruchtingsresultaat van gesekst sperma veelal minder is en dat dit sperma van de nieuwste stieren niet altijd beschikbaar is.

Bij u in de stal

Nadat we de onderdelen van het verborgen rendement hebben belicht is het ook zaak om dit in de praktijk toe te kunnen passen. Hoe kunt u nou de vruchtbaarheid verbeteren binnen uw eigen bedrijf? Het is goed om eerst uw plannen in beeld te brengen en op basis daarvan uw focus op een onderwerp te leggen. Gezien het specialistische karakter zult u hierbij veelal een externe deskundige in moeten schakelen. Wat gaat u precies doen en durft u hierin voldoende te veranderen? Als u veranderingen heeft doorgevoerd weet u deze dan ook te monitoren? Op deze manier kunt u uw verandering analyseren waarna u uw doelen en focus kunt bijstellen. Wanneer u deze managementcyclus van plannen, doen, monitoren en bijsturen op uw bedrijf goed kunt toepassen, kunt u uw verborgen rendement tot waarde brengen! ←

OOSTRA

**- NIEUW -
ACIBET TMR**
Geconcentreerde
Broeiremmer

U verspilt kostbare melk!

Acibet®G is een uitgekiend vloeibaar voedingssupplement. Het wordt in de voermengwagen aan het gemengd rantsoen toegevoegd. Met Acibet®G haalt u het maximale uit voer en vee. Kijk op www.dier-voeder.nl voor in de praktijk bewezen voordelen.

ACIBET®G {

- Hogere melkeiwitproductie
- Gezondere koeien
- Geen broei / voederwaardeverlies
- Lager celgetal

www.dier-voeder.nl